صوری‌سازی ترجمه حذف وابستگی در سیستم‌های نوع محض لایه‌ای

حسین مددی

استاد راهنما
دکتر مجید علی‌زاده

سمینار کارشناسی ارشد
دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر
دانشکدگان علوم
دانشگاه تهران

زمستان ۱۴۰۴

مسئله اصلی

مسئله نرمال‌سازی (حدس BGK[1])

در هر سیستم نوع محض[2]؛ نرمال‌سازی ضعیف $\overset{?}{\Longleftarrow}$ نرمال‌سازی قوی

- **فرم نرمال (NF):** عبارتی که قابل کاهش نباشد.
- **نرمال‌سازی ضعیف (WN):** وجود مسیر کاهش به فرم نرمال برای هر عبارت نوع‌پذیر.

$$A \to \cdots \to N$$

- **نرمال‌سازی قوی (SN):** عدم وجود دنباله کاهش نامتناهی برای هر عبارت نوع‌پذیر.

$$\cdots \to B \to \ldots$$

---

[1] Barendregt–Geuvers–Klop

[2] PTS

چرا این مسئله دشوار است؟

در سیستم‌های وابسته؛

- انواع به عبارات وابسته‌اند.
- کاهش روی نوع اثر می‌گذارد.
- جانشینی بسیار ظریف و حساس می‌شود.

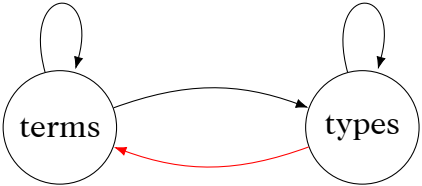

سیستم‌های نوع محض لایه‌ای

$$\mathrm{TPTS} \subset \mathrm{PTS}$$

- اختصاص درجه به انواع و عبارات
- محدودسازی وابستگی بین درجات

$$\mathrm{TPTS} \in \mathrm{WN} \overset{?}{\Longrightarrow} \mathrm{TPTS} \in \mathrm{SN}$$

ترجمه حذف وابستگی

تابعی که هر سیستم نوع محض لایه‌ای را به نسخه غیروابسته آن نگاشت می‌کند.

تابع ترجمه	$\lambda_S \xrightarrow{f} \lambda_{S^*}$
لم	$\lambda_{S^*} \in \mathrm{SN} \implies \lambda_S \in \mathrm{SN}$
نتیجه	$\lambda_S \in \mathrm{SN}$

نتیجه

حدس BGK برای سیستم‌های نوع محض لایه‌ای، برقرار است.

هدف پایان‌نامه من

صوری‌سازی سیستم، ترجمه و اثبات نرمال‌سازی در COQ

چرا؟

- ظرافت بالای اثبات‌های نرمال‌سازی
- جلوگیری از شکاف‌های پنهان
- رسیدن به کتاب‌خانه‌ای قابل توسعه و گسترش

فصل‌های اول و دوم

- بیان مفاهیم و تعاریف اولیه پیش‌نیاز
- صورت‌بندی سیستم‌های نوع محض لایه‌ای
- تعریف دقیق ترجمه حذف وابستگی
- ارائه اثبات ریاضی برای لم‌های اصلی

۵.۳.۲ نتیجه اصلی

قضیه ۴۷.۲. *فرض کنید λS یک سیستم نوع محض nـلایه‌ای است که تا یک مقدار i کامل است ($i < n$). λS دارای خاصیت نرمال‌سازی قوی است، اگر و تنها اگر λS^* چنین باشد.*

اثبات. از آنجایی که همه عبارات λS^*، در λS نیز ساخته می‌شوند، اگر λS دارای خاصیت نرمال‌سازی قوی باشد آنگاه λS^* نیز دارای این خاصیت خواهد بود.
حال فرض کنید λS دارای خاصیت نرمال‌سازی قوی نباشد. پس یک دنباله کاهش نامتناهی مانند

$$M_1 \to_\beta M_2 \to_\beta \dots$$

در آن وجود دارد. طبق لم‌های ۴۴.۲ و ۴۶.۲، می‌توان گفت دنباله کاهش نامتناهی

$$\gamma(M_1) \to_\beta^+ \gamma(M_2) \to_\beta^+ \dots$$

۳۳

کارهای باقی‌مانده

فصل‌های سوم و چهارم

پیاده‌سازی موارد زیر در COQ:

- سیستم نوع محض لایه‌ای
- توابع ترجمه حذف وابستگی
- صوری‌سازی خواص و لم‌ها
- صوری‌سازی قضیه اصلی

```
Inductive type : Type :=
        | base : type
        | arrow : type -> type -> type.
```